

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagost)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ. NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1·50—Cuba, Puerto Rico
y Extranjer, 2·50

La tancada del temple del Pilar pel clero de Zaragoza

La Virgen del Pilar dice:

—Maños, abridme las puertas
y dejadme en libertad,
que yo también soy baturra
y soy anti-clerical.

L'HEREU D' ESPANYA

NOTABLE per lo comedit, per lo clar, per lo ben pensat, fou el discurs del Doctor Robert en el Congrés, exposant las doctrinas regionalistas. Podrá ser aquestas doctrinas de una aplicació més ó menos oportuna y necesaria, pero no se las hi podrà negar—tal com el Doctor Robert va tenir la trassa d'exposarlas—son carácter d'eminentment nacionals, des de l' moment que ja no fa d' elles com tants dels nostres regionalistas cridaners y exagerats un' aspiració exclusiva de Catalunya, sino que aspira á que sigan compresas y practicadas per totas las regions d'Espanya conservantse integralment la unitat de la nació.

Donchs bé: á la serenitat y al aplom del leader regionalista ¿com va respondre 'n Sagasta?

¿Acás ab arguments y rahons, ab datos y fets positius? ¡Fugin de aquí! No'n traurá may de aqueixa mena de such sustanciós, per més que se l' expremi, l' cervell aixarabit del vell Sagasta. Pero ni menos necessita munyirse!

Mentre conservi en bon estat el saquet de les maliciás y tinga á la seva devoció als alabarders de la majoria per ell mateix elevats á la dignitat de pares de la patria, no necessita encaparrarse estudiant: ab quatre gansades ne té prou pera contestarlo tot, sortint de apuros.

Tal es lo que va fer ab el Doctor Robert.

Lo més hermos de aquella serena exposició de principis, feta pel digne diputat per Barcelona fou, sens dubte, son sentit verament espanyol que venia á ofegar tota diferencia, antipatía ó rivalitat entre las distintas regions de la nació.

Un govern sensat s' hauria felicitat de aquest sentit armònic, conciliador y patriòtic del diputat barceloní, y á coneixer una mica la situació verdadera de las agrupacions regionalistas catalanas, hauria donat mostras de intenció política, fent notar las discrepancias entre las aspiracions mesuradas del Doctor Robert y las desaforadas que revelan á cada instant la casi totalitat dels regionalistas barcelonins, tan propensos á sortir-se de fogó. Per aquest punt flach, un govern una mica espadilitat podria desvirtuar l' efecte del discurs del Doctor Robert.

—Quan tots els regionalistas catalans—podrà dirli—dongoen el crit de ¡Visca Espanya! y demostren ab els seus actes que aquest crit els surt del fondo del cor, llavors tornaré á parlar y veuré lo que pot ferse en pró de las sevas aspiracions.

Pero lluny de responder aixís que va fer en Sagasta?

Lo que no faria cap governant que possedís una sola espurna de sensatius y de bon sentit. Arremetre contra Cata-

lunya, concitar contra ella l' enveja y l' antipatía de las demés regions, fer obra de *separatisme*, traballar porque tots els catalans sens escepció acabin per tornarse regionalistes.

No altra cosa significa llansar á la cara de un poble honrat, laboriós y digne pretesos favors otorgats pel poder central, mercés els quals—es la frasse del home del tupé—«Catalunya ha vingut á ser l' hereu d' Espanya.»

No altra cosa significa tampoch la insinuació malèvola que va llansar de que la perdur de les colònies fou deguda en gran part al interès demostrat pels governs de Madrid en conservar els mercats de aquelles, als productes de la indústria catalana.

Així suposá, això digué sense ruborizarse l' home á qui s' déu principalment aquell tremendo desastre, del qual—tals son las seves manyas—no n' ha donat encare l' compte degut; l' home que va declarar una guerra, sabent que no estavam preparats per sostenerla, perquè 'ls immensos sacrificis desde molt temps exigit al país, s' havien dilapidat miserabllement; l' home que va suscriure l' vergonyós tractat de París; l' home, en fi, que no trobant cap disculpa en son abom, va tenir el tupé de dir que declarant una guerra designal y firmant una pau depressiva, havia salvat las institucions.

¡Y ell es qui s' atrevia á atribuir la Catalunya que traballa honradament y no repara may en sacrificis, las culpas per ell comesas! ¡Miserable!

¿No recorda encare que Catalunya, regió pràctica per escelença principalment en qüestió de negocis, demanà sempre l' cabotatge ab las Antillas? ¿Quin medi més factible que aquest per evitar que la imensa producció de aquellas illes es sucre, y l' tabaco en primer lloc, no trobessin obert altre mercat, á falta del peninsular, que l' dels Estats Units, que al últim tant havia de ajudarlas á separarse d' Espanya?

¿Y que té que veure en punt á la perdura de aquelles illes l' honrat comers exercit per la feynera Catalunya, ab la immoralitat y l' llatrocínio de la burocracia espanyola, que á la volta de molt temps colmaren l' indignació de aquells habitants fins á ferlos aburrids l' nom d' Espanya?

¿Y quina part de responsabilitat correspon á Catalunya en el fet de que 'ls medis de defensa—quan se plantejá la qüestió en el terreno de la forsa resultessin fuis y sense eficacia, á pesar de haver invertit en elles caudals inmensos y rius de sanch de la seva joventut, al igual que las demés regions de la Península?

Si en Sagasta tingués al fondo de la seva conciencia un mirall transparent, cada vegada que s' hi veués s' esborronaria.

No hauria dit en aquest cas que 'l principat de Catalunya es l' hereu d' Espanya, perque hauria vist clarament que l' únic hereu d' Espanya, avuy com avuy, es ell.

L' herència de la nació està vinculada fatalment en las dos oligarquías políticas que monopolisan el poder, baix la suprema protecció de la monarquia.

Discutable es la legitimitat de aquesta herència; pero de fet es inútil disputársela: ells la disfrutan sense que res basti á fèlsela deixar: tenen la forsa al seu servei y fan de les seves.

Pretendre que l' hereu d' Espanya es el poble català perque gosa de alguna major prosperitat que moltes de las restants regions, gracias á la seva laboriositat incansable y á son esperit d' empresa, es senzillament una astucia que ha empleat en Sagasta pera marejar als espanyols impedintlos de fixarse en que 'l verdader hereu d' Espanya, avuy com avuy, conforme havém dit, es en Sagasta.

Catalunya ha prosperat algun tant, no á causa dels governs de la monarquia, que cap llei especial han fet pera Catalunya, sino á despit dels disbarats de aqueixos governs. Tal es la forsa de vitalitat y la perseverancia de Catalunya. Las demés regions, mal que pési á n' en Sagasta, si volen procedir ab justicia, lluny de odiar á Catalunya y de contemplarla ab mal reprimida enveja, admiraran sempre l' seu esfors.

Tot l' odi que poden sentir el guardaran, en tot cas, quan vejin las cosas clarament, pel verdader hereu d' Espanya.

Perque l' hereu d' Espanya, ó siga el polítich de la restauració, no es l' imatje de aquell hereu honrat y previsor que 's desvetlla y traballa nit y dia pel bén y la prosperitat de la casa, refugi y amparo de tota la familia; en més aviat la verdadera còpia del titulat hereu Escampa, que en la impossibilitat de traballar per falta de ganas y de mirar al porvenir per ausència de previsió, dissipa totament el patrimoni, hipoteca las fincas, pera gastarse 'ls diners presos á manlleu en bromas, xerinolas y aventuras tentas, y menjat de deutes, acaba per enviar á la familia á demana caritat de porta en porta.

Aquest es l' hereu d' Espanya, que precisament alenta avuy dintre de la pell del home del tupé.

P. K.

J' tenim las Corts tancades.

¿Qué han fet? Una quantas dotzenas de discursos. Una veradura batuda oratoria: multa palla, gens de grà.

S' ha debatut sobre l' problema religiós, sobre l' problema social, sobre l' problema regionalista, y s' ha vingut á demostrar en certa manera que no hi ha ni problema regionalista, ni problema social, ni problema religiós. Lo que no hi ha realmente, puig no s' veu entre aquella manos, es conciencia, ni entendiment, ni dignitat, ni vergonya.

Vagin á pendre la fresca 'ls pares de la patria: van ésser ministres á descansar de las seves rudas fatigas. Be sab prou el país que lo mateix cal esperar d' ells quan xerran que quan callan, quan acuden á

las Corts y als ministeris que quan van á xalar-se pels balnearis.

Ja tenim nombrat al ministre que ocupa la carta vacant de Gobernació. El vell Sagasta s' ha decidit pel jove Alfonso González.

Havent recayut aquesta designació en un home que durant els últims debats sobre la qüestió religiosa se distingí per son criteri radical, sembla que la cosa tinga alguna trascendència. Pero no hi ha que fíars'en: tothom sab que á n' en Sagasta li agrada molt aquests equilibris. Procurar quedar bé a tothom ha sigut sempre un dels seus grans cuydads. Fá veure que fá y no fá res, es tota la seva mònita. A n' el jove González, al donarla la cartera, li haurà posat un collar per tenirlo estatçat curt. A no ser així, no s' compendrà que certas influencias poderoses, ceges partidaries del clericalisme, hauressin admés l' elevació de un jove, que desde son important ministeri podria contrariarlas extraordinariamente.

Al cap y al últim l' ensenyansa qu' s' desprendrà de tot això serà la confirmació una vegada més de que no hi ha millor escala per elevarse que un curs de tendencias radicals pronunciats á temps, com tampoc, quan s' es á dalt, no hi ha millor manera de sostenerse que olvidar-se totalment de aquell curs y calirse á jeure.

El retorn dels quatre diputats regionalistes á Barcelona, donà lloc diumenge á una manifestació calorosa. Els regionalistes son uns grans infladors, y tenen ademés la sort de que cada vegada que se'ls acaba 'l buf, els polítics de Madrid s' encaren de manxar.

Així ho ha fet aquesta vegada l' mateix Sagasta al contestar al Doctor Robert. Tot atach dirigit á Catalunya troba aquí un eco de disgust, y 'ls segadors son els que mes se'n aprofitan.

Se caracterisà la manifestació per certas demostacions de índole exclusivista qu' estan en pugna obertament ab el criteri comedít y ben espanyol del Doctor Robert.

Se caracterisà ademés per la presencia de la guàrdia civil y de un fort destacament d' esbirros del garrot, que després de causar no poca alarma, s' absintiguere—y en això obraren com devián—de atropellar als manifestants, puig l' acte encare que ruïdos era eminentment pacífich.

Y ademés que als regionalistes procedents de las classes elevadas y mitjas, quan victorejan y cridan pels carrers, no hi ha que tractarlos com als obrers de brusca encare no s' reuneixin per efectuar una manifestació. ¡No n' caldrà d' altre!

Per això, sens dupte, las classes trabajadoras se mostran cada dia mes refractàries á un moviment de carácter burgés y reaccionari, apassionat de certas supervivencias anacróniques que en plé sige xx no tenen rahó de ser, y olvidadis, per conveniencia y per instant, dels grans problemes polítics, religiosos y socials plantejats y en vías de ventilació en tots els pobles moderns.

PEP BULLANGA

EL CONCORDAT

El Concordat se cubreixen els dos trets dels partits reaccionaris: olvidan las moltas vegades que l' han esquinçat. Tenia per principal objecte la unitat católica y en la Constitució de 1869 estableixen la llibertat de cultes. No la llibertat, però si la tolerància inscrita en la Constitució vigent. Ni per una y otra cosa sabém que impetren la venia del Vaticà.

Per l' article 2.º de tan famós conveni's donà als bisbes y arquebisbes intervenció en l' ensenyansa, y s' comprometé l' Estat a prohibir la circulació dels llibres que a jutjici dels uns ó ls altres alteressin la fe católica; y tot això se'n anà per terra ab sols haver deixat sense límits la llibertat del pensament. Avuy se censura á Cristo y s' nega á Deu, sense que cap prelat puga impedirlo.

Del Concordat apena subsisteix més que la determinació de les diòcesis y la dels sous que s' han de satisfer al clero en sus diverses categories; matèria en que no s' anà pas gens escàs pera 'ls bisbes y 'ls arquebisbes, encare que sí pels rectors de poble. Ni tant sols sobre això s' guarda ja lo prescrit en el Concordat. Segons el Concordat la mateixa Iglesia era la qui devia pagar á tots els seus sacerdots. Al efecte se li senyalaven las rendas dels béns que li havien sigut retornats l' any 1845, las de la butlla de la Santa Crusada, las de las encomendas y maestrats de las ordres militars, y lo que produïa un impost sobre las propietats urbanas y rústicas y sobre la riquesa plenaria, impost qual cobro quedava á càrrec seu.

No s' mostrá prou satisfeta l' Iglesia ab aquest modo de cobrar els seus havers, y al fi s' vingue á parar en que l' clero ho cobrés tot directament de las caixas del Tresor.

Es just ni racional que encare s' invoqui un Concordat fet á trossos pels mateixos monàrquics? Pensean ara reformarlo ab la venia del Vaticà y es molt dòptus que ho conseguexin. Dos anys estiguereien els conservadors negociant unes reformas llavoras limitades á la reducció de diòcessis y sòus; no l' alcansen, y no es d' esperar que tinguin mes fortuna 'ls liberals, sobre tot si tractan de suprimir ordres monàstiques. El Papa es suau ab els forts, superb ab els débils, y aquí sab que hi ha una regent devota disposada á pèdreho tot ans que desoilo, y uns governs pussilàmins que á res s' atreveixen.

Allà al Equador, com els nostres lectors no ignoran, la qüestió religiosa donà origen á disturbis y guerras. Alfaro, son actual president, vencé tots els obstacles y logrà subordinar al Estat l' Iglesia. El Papa que avans s' havia mostrat altaner, en abril de 1898 no esperà que se'l busqué: ell fou qui buscà al President envianti un delegat apostòlic en la persona de Monsenyor Gasparri, arquebisbe de Cesárea. Son de notar las expressions carinyoses de la carta credencial: amat fill y varò ilustre y noble nomé a Eloy Alfaro, y per dos cops li dona la benedició apostòlica.

En la seva contestació no posà Eloy Alfaro poch ni gayre esmero en demostrar que 'ls desitjos de concòrdia partian del Papa. «He rebut—deya—la carta autògrafa en que m' digneu avisarme de que sent vostre anhel mes viu reavivar las relacions entre la Iglesia y 'l govern equatoríal, haveu decidit confirmar a Pere Gasparri en el seu caràcter de delegat apostòlic. Els desitjos expressats per la vostra santedat... han sigut prenés segura de que desapareguin les dificultats sobrevingudes entre 'ls dos poders.»

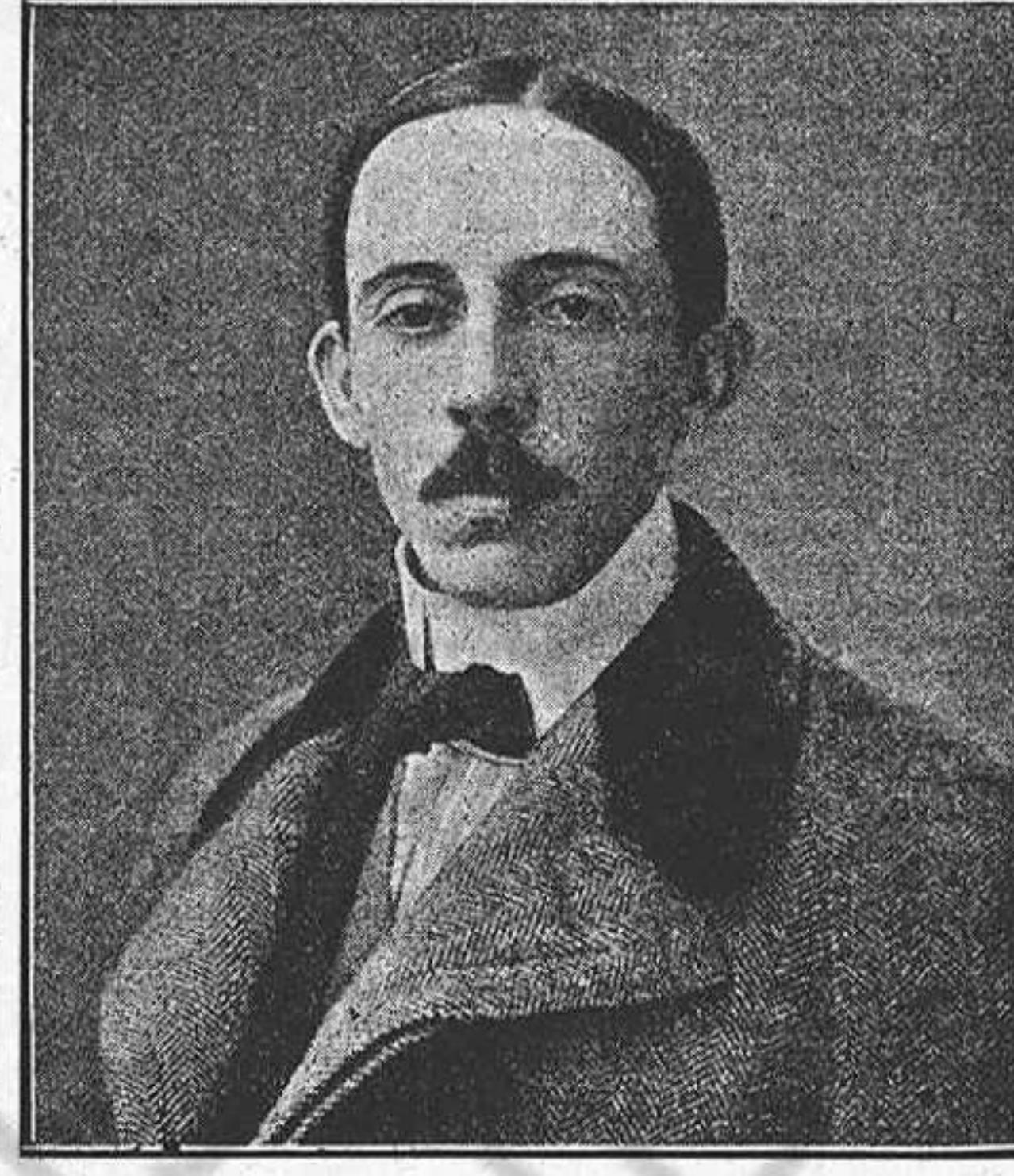
Les dificultats, en efecte, han desaparegut després de negociacions seguidas, no á Roma sino á la República Argentina. Aquí, no á Espanya, á Roma se las segueix; fet que basta á demostrar la flaquesa y la humilitat de la nostra nació davant del Vaticà.

¿Qué deuria fer aquí 'l govern? Portar desde l' moment á efecte las reformas qu' exigeix la salut del regne, sense preocupar-se ab els pensaments ni ab els actes de la Santa Sede. La Santa Sede buscarà després als governs si ho cregués convenient.

F. PI Y MARGALL

LA NAVEGACIÓ AÉREA

ÚLTIMS EXPERIMENTS

SANTOS DUMONT, inventor del automóvil elèctric.

Lo dia 13 del corrent juliol, va efectuarse á París la prova de un nou globo dirigible, que va donar reultats extraordinaris, sols en part ofuscats per una averia ocorreguda á l'última hora.

Un jove brasilién, el Sr. Santos Dumont, que porta á París alguns anys de residència, sent molt conegut y estimat en tots els círculs esportius, desitjant guanyar el premi de 100 mil francs ofert al que resolgué la direcció dels globos, feya temps qu' estudiava l' problema de la navegació aèria per medi d' un aparell dirigible á voluntat d' així dels vents reynants en las alturas.

A tal efecte, y després de moltes probas, construí l' aparell que un periódich parisenc descriu així:

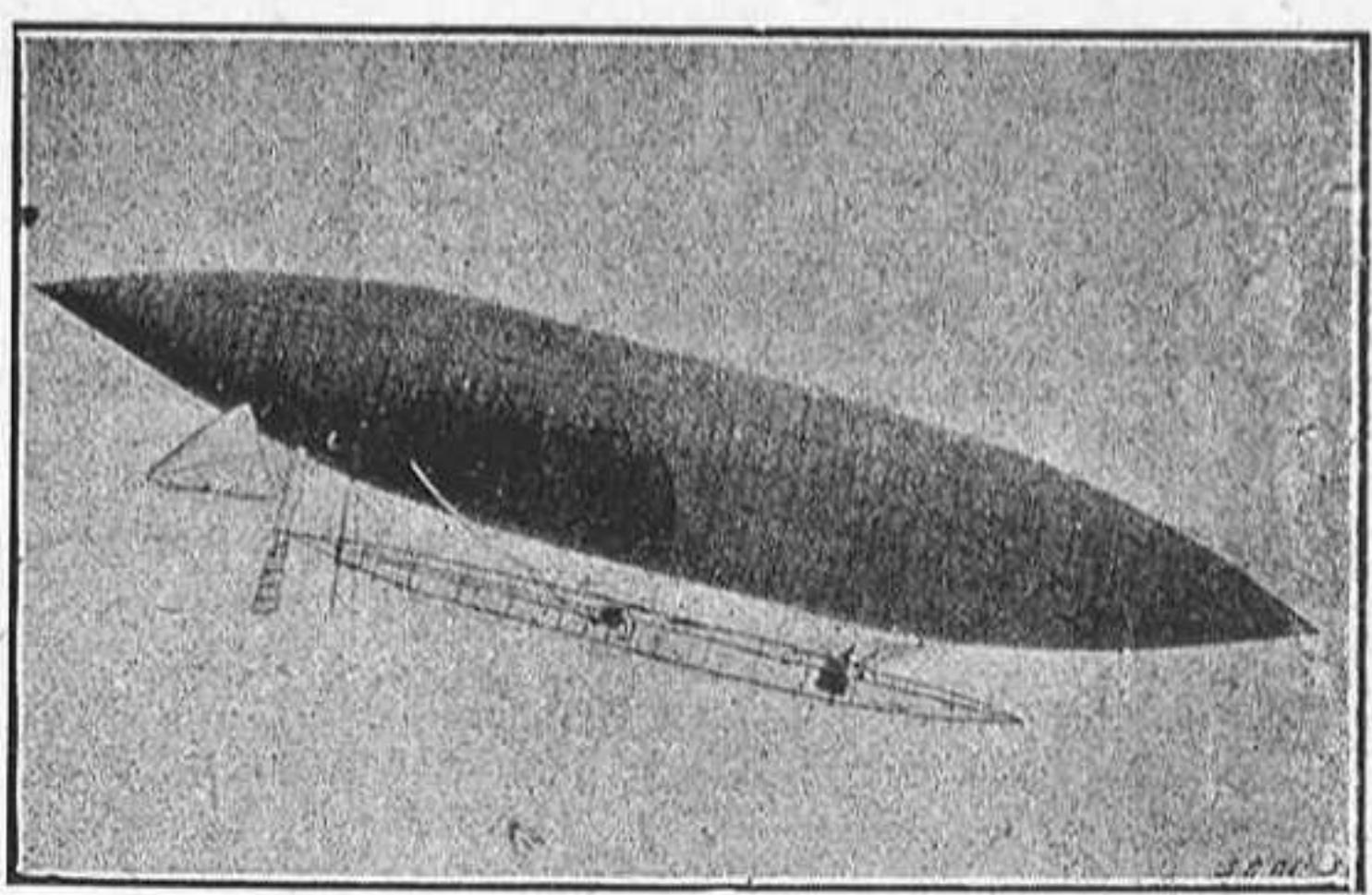
En primer lloc, un globo que té la forma de un cigarro puro enorme, de 34 metres de llarg y 500 metres cúbics de capacitat, inflat de hidrógeno pur. Dessoia y paralelament al globo, una e-specie de barca-perissòire de fusta, estacada al cigarro ab caps d' acer. Al bell mitjà del perissòire un motor de petroli, sistema Dion, de 16 caballs de forsa, que porta quatre cilindres y serveix per accionar una hèlice de dos palas de quatre metres de verga y que dona un màxim de 200 revolucions per minut: la hèlice collocada á la part posterior del perissòire. Entre l' motor y la hèlice l' siti del aeronauta, absolutament à cabal com el chauffeur de un motocicle. El motor se posa primer en moviment per medi dels pedals baix la pressió del peu del aeronauta; pero després funciona sol com en els tricicles. Durant aquest temps, l' home volant té la mà sobre una roda de direcció semblant á la dels automòbils, y dirigeix l' aparell á son gust per medi de un timó collocat sobre l' mateix cigarro en una de sus extrematats. El timó lleuger, com las paletes de la hèlice, està constituit per tela encerada y distesa fortament entre canyals de bambú.

Tal es l' aparell batejat per son mateix autor ab lo títol de *automóbil aèreo*.

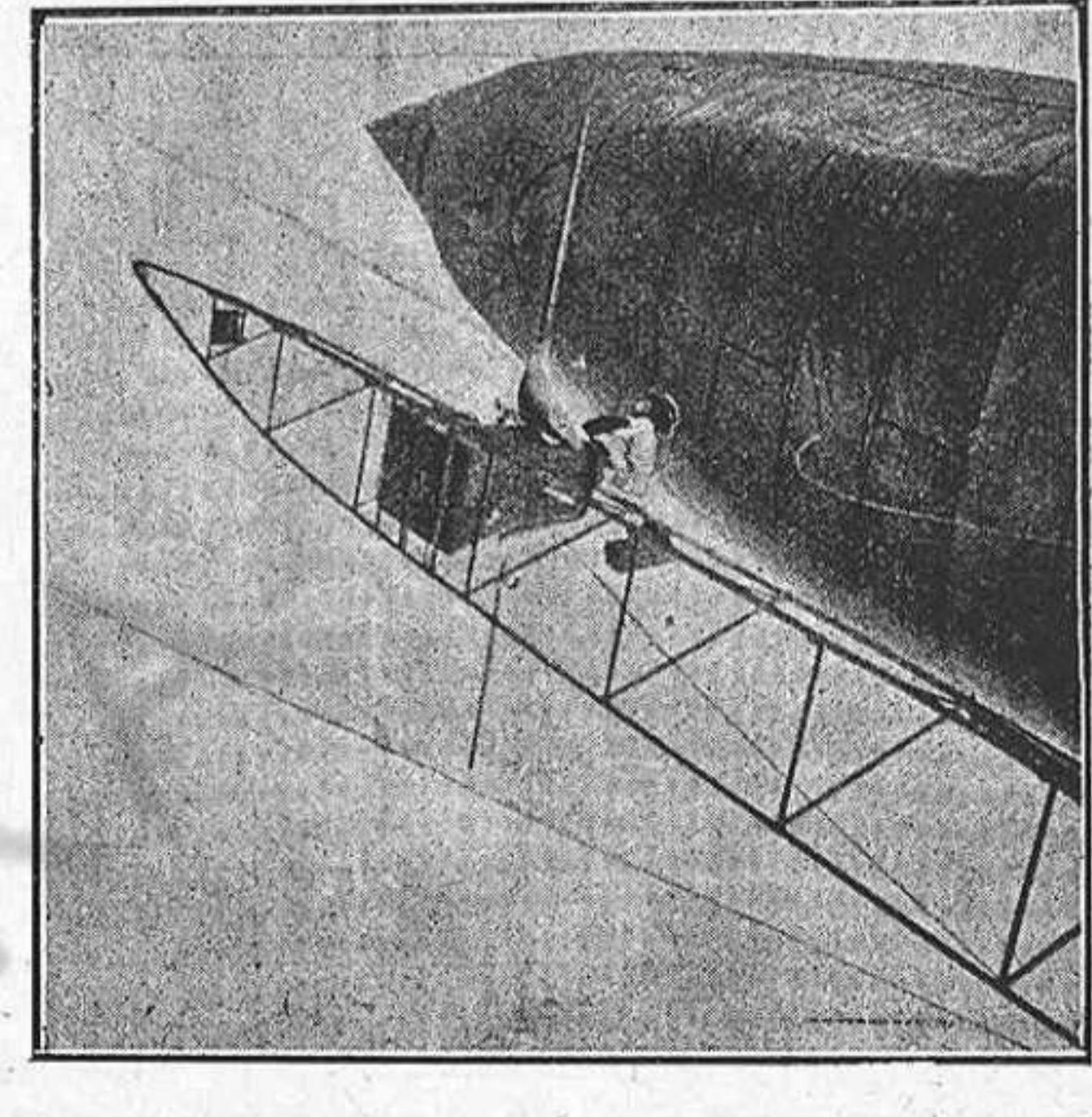
El moment d' alsarse l' automóbil en el Parch del Aero-Club.

Son funcionament no donà pas lloc á dutes. A l' hora senyalada y entre una multitud ansiosa, s' elevà majestuos del parch del Aero-Club, fins á uns 200 metres d' altura. Com un colom viatger que busca l' orientació descrigué una gran curva de cara al Oest fins posar-se contra la direcció del vent que renyava ab bastanta forsa. S' encaminà cap a París, travessà l' Sena, sempre segur, obeint al senyor Santos Dumont que l' tripulava. Després prengué obliquament la direcció de la torre Eiffel y realisant lo qu' estava convingut en el programa, dona la volta completa á la torre, ab una seguretat pàmosa. Las infinitas persones que ocupaven las tres plata-

L' automòbil navegant á 200 metres d' altura. formas, cambiaren sos saludos entusiastas ab el tripulant del automòbil aèreo.

Als quaranta minuts de la partida l' aparell tornava á trobar-se damunt mateix del parch del Aero-Club. El programa quedava complert. Mes en el moment d' efectuar el descens, el motor sufriu una averia important, se paralisa l' acció de la hèlice, y

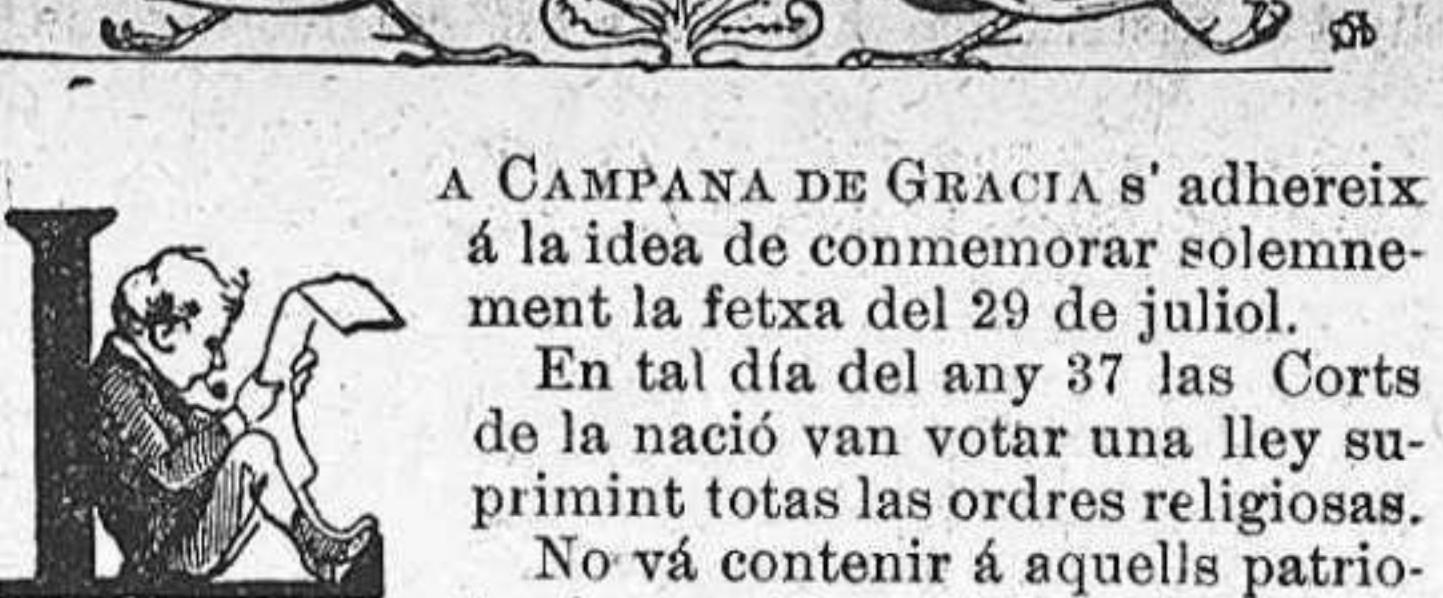
L' aspecte del automóbil navegant, vist desde sota.

El Sr. Santos Dumont, á mercé del vent trobantse per damunt del camp de carreras de Longchamp, prengué la resolució de obrir la vàlvula y obrir un esquinç al globo, anant á caure á Boulogne, completament illes, sobre una tofa d' arbres del parch de Mr. Edmond de Rothschild.

L' averia no té importància y 's creu que 's troba en la manera de ferlas impossibles en lo successiu.

L' experiment del Sr. Santos Dumont figurará com un gran pas en el camí de la solució del problema de la navegació aèrea.

BATALLADAS

A CAMPANA DE GRACIA s' adhereix á la idea de conmemorar solemnement la festa del 29 de juliol.

En tal dia del any 37 las Corts de la nació van votar una llei suprimint totes las ordres religioses.

No v' contenir á aquells patriotas la consideració de qu' Espanya crevava per tots quatre costats en plena guerra civil carlista.

Aquest atach á las institucions monàsticas deyan els timorats—acabarà per enardir als partidaris del absolutisme. El sentiment religiós ofès, bastarà per donarlos l' empenta que 's falta pera triomfar.

Apesar de aquestes reflexions els que ocupaven el poder, entre ells el gran Mendizábal portaren á cap aquella mida radical; y l' absolutisme perdé la forsa colossal que li proporcionava las ordres religiosas ab la propaganda eficàs y ab sus immenses riqueses.

importància dels actes realitzats per les classes obreres.

Faltant à la veritat, deya diumenje que l' *meeting* imponent reuní diumenje en el Teatro del Circo Barcelonés se veié molt poc concorregut.

Propi es de les perdius aixó d' escarbotar y tirarse terra als ulls.

L' *Herald* de Madrid crida l' atenció sobre uns certes treballs facciosos que vé efectuant el clericisme.

Suposa aquell periódich que dintre de l' exèrcit s' ha arribat à formar una espècie de associació secreta clerical militar.

Y en Sagasta que dormí! Ja vindrà dia que tocaré les conseqüències de aquest nou bunyol amassat ab sanch espanyola!

Verdaderament, es inquietable que al suspender les garantías constitucionals à Sevilla, estant obertes les Corts y sense ferho per medi de una llei, conforme està previngut, s' ha comés una infraction constitucional.

Pero què s' hi ha de fer? Son tantas las que cometen el govern tots els dies, que una més no li vé de aquí.

Precisament per això serveix la Constitució: per faltar impuniment.

Gobernar respectantla, no tindrà cap gracia. El merít està en faltarhi, sense que l' país ne protesti ni adopti les supremes resolucions propias dels pobles gelosos dels seus drets.

En Romero Robledo, quan està en dejú, regularment engalta be. Així en una de les últimes sessions del Congrés confessava que un noy «fins arribant à l' edat convencional pera renyar no pot tenir el discerniment necessari pera resoldre els molts cassos trascendentals que poden presentarse en la gobernació de un Estat».

«No basta—afegia—haverlo vestit de uniforme, haverlo portat à simulacres militars y haverli donat professors de matemàtiques pera fer d' ell lo que no es humanament possible.»

Tot això son gangas del régime monárquich.

Pero en Romero continua cantant, y lo qu' es aquesta vegada no s' pot dir que no vaja de dret al bulto.

«El dia en que sigui proclamat el rey major d' edat podrà acudir à la seva presència l' Sr. Sagasta de brassat ab el Sr. Silvela, y dirí tots dos:

—Senyor: el regne que vostre pare no volgué veure mermat ni pera ell ni pera ls seus successors, vos l' entreguém ab la pèrdua de deu milions d' espanyols y de un imperi colonial. No obstant seguirem usfruït la vostra confiança, com hem usufruït la de la vostra mare.»

Y motius tindrán—dihém nosaltres—pera obtenir-la.

«No s' diu açàs que un regne es una carga?

Donchs quant més s' empeteix menos pesa; y quant menos pesi mes dignes d' agrahiment se fan els que l' han reduïda.

Aquesta, à lo menos, era la teoria que davant de Felip IV sustentava l' seu favorit comte-duch de Olivares.

Y puig no son més que un parell de favorits just es que avuy encare la professin en Sagasta y en Silvela.

Un dels primers vots emesos en el Senat en contra de que s' depurin les responsabilitats de la guerra de Cuba (no saben qui l' vā donar?)

[El general Weyler!]

Naturalment. En el joch de la política, com en tots els jochs, basa major quita menor. ¿Per qué, donchs, recordar de lo de Cuba, disfrutant com disfruta avuy el ministeri de la guerra?

SABADELL, 22 de juliol

Els carcs de aquesta ciutat varen fer corre la noticia de que farfan el Júbileu l' mateix dia de Sant Jaume (bonica fetxat), resultant que varen celebrarlo l' passat diumenje, mitj d' amagatosis, prenen totas les precaucions y passant, total, per dos ó tres carrers, al lo qual han demonstrat que lo que gastan aquests burinots es molt jarabe de pico. Pacifichs son els liberals sabadellencs; pero ja cal que tinguin compte en no provocarlos que tant y tant va l' canvi à la font que à la fia's trenca.

PALAUTORDERA, 20 de juliol

Pateix aquest poble compost exclusivament de gent pagessa baixa el poder de un secretari de molta història, tant que havia sigut sargent del exèrcit, se passà ab els carlins y arribà à comandant fent barbitats, tenint que emigrar à França després de la guerra. Unafós ab l' influència d' n' Planas y Casals, aquí va venir se pot dir sense calsas y ara està comprant fincas de alguns mils duros. Això sols indica la manya que s' donarà en escalar a n' aquests pobres vohins, quan ténen necessitat de valders dels seus serveys. Farà un' obra de caritat al poble el que logrés lliurarlos de questa plaga.

GUTAMETS, 16 de juliol

No es per espliqat el despit de nostre ensotanat al veure que un velh de la població no havents pogut entendre ab ell respecte à la cantitat que li demanava per casar-lo ab una parenta llunyanà, va ferho civilment. L' haguessen sentit befar las lleyes del pais, afirmant que aquell casament era igual al que fan els gossos! Pins van sortir uns paperots ab un marratxo, que segons els carcs representava l' jutje que va autorizar el matrimoni. Vegeis, al dit, si no fora convenient que las autoritats possessin els peus à rotlló à n' aquests insolents energúmens.

MANRESA, 16 de juliol

Una historia com moltes que n' passan. Una noya desmentint lo que deya la veu pública, y assegurant als seus parets que no s' faria monja y qu' en tant visquesen no s' abandonarà. Y no obstant, arriba un dia y l' s' abandona per anar-se'n à un convent de Zaragoza.—Pero (perque no s' ho deya?)—li preguntan els seus pais desconsolats. Y ella respon:—No podia: era un secret de confessió.

Resultat: la noya al convent; la mare morintse del disgust, y l' pobre pare, impossibilitat de traballar per sa falta de salut, anant à captar de porta en porta. Això arruinant à una família, pretenen que s' guanya la gloria del cel.

La caricatura al extranger

VENCIMENT DE LLOGUER

—Deixi que vegi al propietari: estich segur que no tindrà inconvenient en esperar-se uns quants dies...
—Al propietari no se' l pot veure: està massa ocupat presidint una societat benèfica.

(De *L' Assiette au beurre*)

FALSET, 17 de juliol

Mentida sembla qu' en una població tan liberal com la nostra s' haja pogut efectuar tranquilament la manifestació circundant del Jubileu. (Qué diran en Josep Cortés, l' Isidre Gombau y en Joan Amigó, si tornavan del sepulcre!) Han assistit à ella, intercalats entre tres Sant Cristòs de gran tamanyo com uns 30 ó 40 farinetes, armats ab gròssos rosaris de pinyols de pruna de frare y demandant perdó dels seus pecats. Aquests deuenen ser molt grossos, puig no bastantlos sortir un dia, van repetir la maniobra y encara s' diu que s' preparan per tornarhi. També ha figurat en la comitiva el vicari del cor tendre, que colocat entre un aixam de noyes macas anava repartint miradetas y suspirs. En vigilias de marxar à la Espluga de Francolí, ahont ha sigut destinat, se veu que l' home s' estava desent, per deixar un bon recor entre les seves feligresas. (Quina llàstima que l' poble liberal no haja sapigut tornar pel bon nom de la població, purificant els carrers, com varen ferho ls aragonesos ab els carrers de Zaragoza!)

PALS, 15 de juliol

L' ensotanat de aquesta vila deya temps enrera que tant com ell estigués entre nosaltres, no cauria cap perdedraga: donch bé, el passat diumenje vá descarregarne una, que ha deixat els camps completament nets. (Y saben ara què diu? Que, durant el desastre, ell estava ocupat en la funció de la tarda, y que si se' n hagués adonat, la pedregada no hauria caygut. Molt barra' s' necessita per això, y molta llana per creure'l.)

Aquesta, à lo menos, era la teoria que davant de Felip IV sustentava l' seu favorit comte-duch de Olivares.

Y puig no son més que un parell de favorits just es que avuy encare la professin en Sagasta y en Silvela.

Un dels primers vots emesos en el Senat en contra de que s' depurin les responsabilitats de la guerra de Cuba (no saben qui l' vā donar?)

[El general Weyler!]

Naturalment. En el joch de la política, com en tots els jochs, basa major quita menor. ¿Per qué, donchs, recordar de lo de Cuba, disfrutant com disfruta avuy el ministeri de la guerra?

ni la dels nous pressupostos, ni la de la emigració, ni la del regionalisme, ni la de la religió.

¿No fa calor? Donchs à jure: vingui un vano... y s' ha acabat.

—Tornin à da una volta

quan l' estiu hagi passat!

C. GUMA

EN PREPARACIÓ

AGENCIA DE MATRIMONIS

Humorada en vers, per C. GUMA

COM EL GOS DE L' HORTOLA

I no sapiguesim de cert que à Barcelona hi ha republicans, per conéixer uns alguns que n' son de cor y sentirne molts que se' n diulen, arribarà a creurens que això de la idea republicana havia emigrat, emportànsens fins el recor de les brillants victorias qu' en tots terrenos havia conseguit algun temps el partit republicà barceloní.

Perque si la vitalitat d' una agrupació es demosta per sos actes, si sa existència s' ha de probá *vivant*, si el moviment s' evidencia caminant, hem de confessà que l' partit republicà no existeix ja à Barcelona, puig que ni viu, ni fa, ni avansa.

Y lo pitjor es que 'ls elements qu' encare s' ho diulen no solament no fan, sino que no deixen fer.

¿Es que som molt radicals y no estém per moixigangas d' eleccions, esperant sols l' ocasió de probar nostre radicalisme pels carrers y à garrotadas? Segurament no, perque no fá molts días tinguerem ocasió de probarlo. No havíam de consentir de cap manera que 'ls elements clericals ens freguessin sos desvergonyiments pels nassos; no havíam de passar per que Barcelona semblés per uns quants días el poble mes fanàtic de muntanya; no devíam permetre que 'ns dessin llissóns d' energia vilas de poca importància; y no obstant, varem quedarns quietes a casa, guardant nostra preciosa pell, mentres passegaven els clericals mirant ab insolència à tot bitxo, escupint pels caixals y amenassant à tothom ab el garrot, emblema de moda pera probar la religiositat, qu' ha vingut à sustituir al sagrat cor de mode.

¿Es que no som amichs de bullangas y volém conseguir el triomf per medi de la persuasió, la propaganda y las lluytas legals? Segurament tampoc, perque en aquest cas, faríam efectivament propaganda, organizaríam de ferm el partit y, sobre tot, ens prepararíam pera las lluytas electorals, fent els treballs necessaris ab la deguda antelació pera assegurar-nos el triomf à que 'ns dona dret la virtualitat de las nostres ideas y el número dels qu' ens en dihem devots.

Pero no fem ni deixém fer. Els que no fían gran cosa en la lluya legal, permaneixen quiets reservantse sos *tripitas*, y els que creuen que ja han passat els temps de las barricades no s' prenen la molestia de propagar, escriuer, votar y, d' un o altre modo, traballar, y esperan que 'ns porti la República un miracle qualsevol.

Si un resto d' energia ens queda, ens el malgassem fentnos una guerra estúpida entre nosaltres, criticant els uns als altres, renyint per si *fulano* es mes guapo que *sutano* y fent per manera de que l' partit republicà, qu' avans era temut y respectat, comensi per no fer pò y acabi per fer riure.

¿No s' ha d' acabà un dia ó altre això?

JEPH DE JESPUS

TORNI À PASSAR

—Soch el poble, 'M va prometre que quan vosté governarà deixaria jo, etern burro, de portar sempre 'ls neulés. ¿Vol fé l' favor de cumplirme la paraula que 'm va dar, dictant lleys à quina sombra pugui viure y respirar, llure del capitalisme que avuy de mos planys se riu?

—Torni à donà una volteta quan hagi passat l' estiu.

—Ja 'm veu. Soch l' agricultura. (cert que ho soch no més de nom) la *cendrosa* de la casa, l' aburrida de tothom.

¿Quin venen aquells pantanos, esperanza dels pages?

¿Quin, aquells canals de riego que tant m' havia promés y que sé 'l germin devian d' un benestar may somiat?

—Torni à donà una passada quan l' estiu sigui acabat.

—Aqui 'm té. Soch la moneda, el duro, que, no sent fals, ni presentant cap defecte, val apenas dotze rals.

—No li sembla que ja es hora d' arreglá aquest bat-y-bull qu' encareix tots els articles y fereix el meu orgull, lesionantse de passada del crèdit en lo més viu?

—Torni à donà una volteta quan s' hagi acabat l' estiu.

—La regió. Venia à vérel ab la sola pretensió de sapiguer quan comensa la descentralització.

Recordi que al seu programa, escampat à tots els vents, se parlava ab molt elogi dels «lliures ajuntaments».

Digui zom està l' assumpt?

—Té ja 'l decret preparat?

—Torni à donà una passada quan l' estiu sigui acabat.

—Ja 'm deu coneixre, suposo. Soch el *lio* religiós, la poma de la discordia, un bullit... que val per dos.

¿Qué tēm? ¿Expulsem als frares?

—Els donem estat legal?

—Tirém per la vía torta ó pel camí radical?

—Deixém que la teocracia se' ns menje de víu en víu?

—Torni à donà una volteta quan hagi passat l' estiu.

—Ja 'm deu coneixre, suposo. Soch el *lio* religiós, la poma de la discordia, un bullit... que val per dos.

¿Qué tēm? ¿Expulsem als frares?

—Els donem estat legal?

—Tirém per la vía torta ó pel camí radical?

—Deixém que la teocracia se' ns menje de víu en víu?

—Torni à donà una volteta quan hagi passat l' estiu.

Y així estém. Pels que manan d' urgent aquí no hi ha res:

ni 'l gran problema econòmic,

ni la qüestió del anglès,

ni vejesssen las obras de reforma que s' estan fent en el Palau episcopal, per quan, passat l' estiu, el cardenal puga deixar las frescas ubagas de la Seo de Urgell, y venirse'n à Barcelona.

Ni à una casa de potentats quan casan l' hereu.

Pera comprender tot lo qu' estan fent bastarà saber que una capella antigua ha sigut transformada en sala d' exhibició

La Perdiu que va sortir á saludarlos el Sr. Font de Rubínat ex-arcade de aquella població.

Que m' despensi *La Perdiu*: el Sr. Font de Rubínat no va anar á la estació á saludar als diputats regionalistes, sino á demanals'hi notícias del seu gran amic *El Capitan Verdades*.

Desde que l'ex arcade de Reus y l'diputat per Gandlera van banquetejar junts, el Sr. Font de Rubínat no sossega, pensant en l' hora felis en que podrà tornar á sucar en el mateix plat.

Un telegrama de San Sebastian ens ha trasmés la següent noticia qual importancia no's pot desconeixer:

«El ministro de Estado hizo saber á la reina que hubo ayer procesiones del Jubileo en varias provincias, sin incidentes.»

Vaji això per quan han de anunciarli vice-versas com el de Zaragoza.

Perque això ben mirat es sotmetre al régimen al idem de las dutxes escoceses: una de freda y una de calenta.

Y la veritat es que l'govern sagasti, vaji com vaji'l Jubileu, sempre va bér per ell.

Si hi ha pinyas com á Zaragoza se'n alegra com á liberal.

Si transcorra pacíficamente com en otras poblacions, se'n regositja com á monárquich.

Per aquesta barras no hi ha millor partit que l'partit que sab treure partit de tot.

Al acabarse l'debat regionalista, en Romero Roldán va estrenyer la ma als quatre diputats barcelonins.

Una pregunta, Srs. diputats: Avants de tornarse'n á Barcelona, ja se la van rentar?

Gran aflicció va tenir el Papa, segons diuhen, á conseqüència dels disturbis promoguts á Zaragoza ab motiu del Jubileu.

El Papa Lleó, infalible
está vist que ignorará
que qui sembra vents á dojo
sol recullir tempestats.

Segons en Sagasta, ab l'actual régimen Barcelona y Catalunya s'han fet pròsperas y ricas. Y al fer aquesta manifestació l'senyor del túnec, la claque va aplaudir.

Lo que havia de dir es que totes las provincias, ab penas y traballs, se sostenen bé ó malament á pesar del actual régimen y ab la forsa dels regiments.

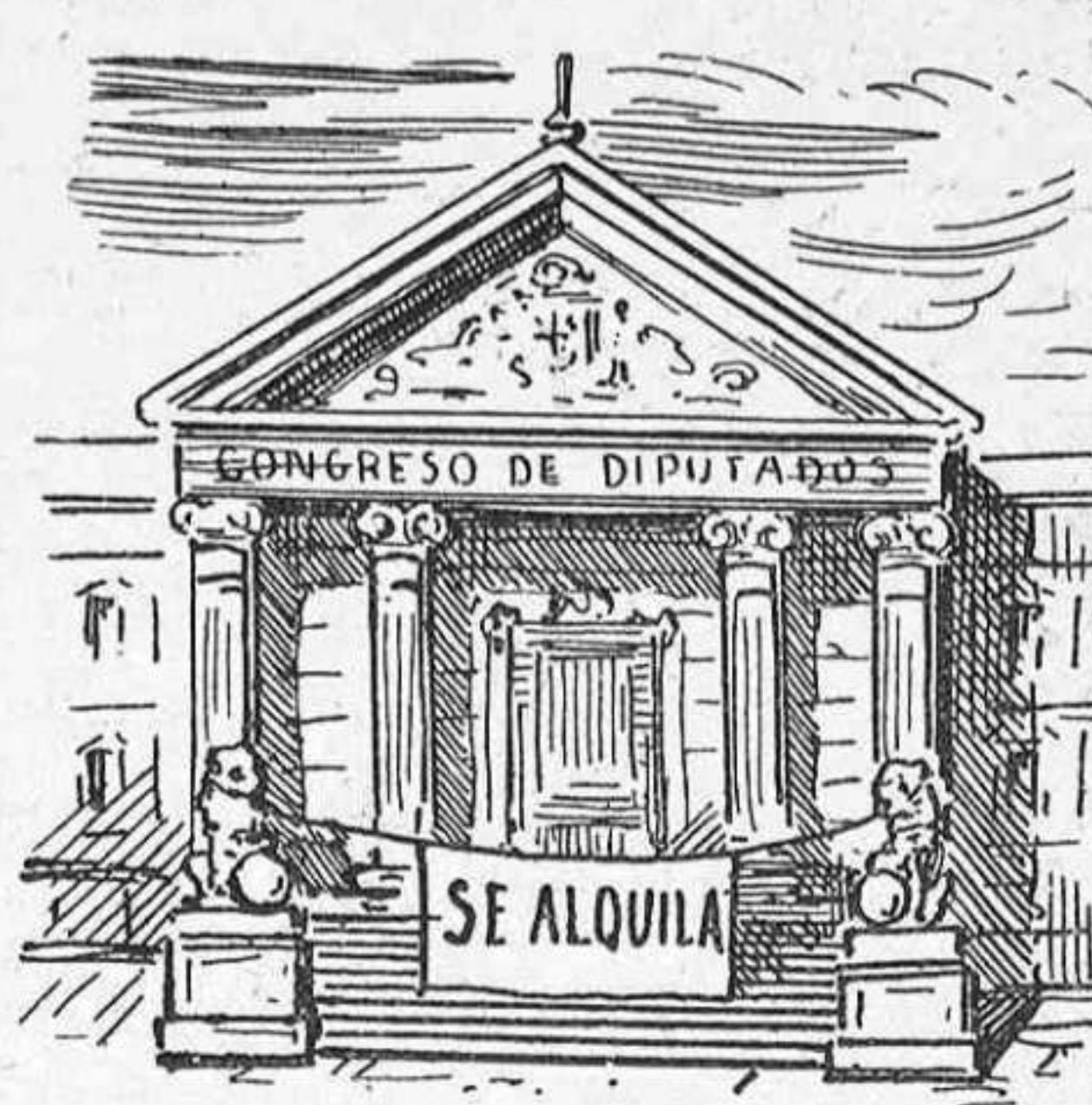
Ara s'matarán burros per menjar.
Al últim á Espanya tindrán vianda assegurada per molt temps.
Sino que l'país se despoblará.

La muller d'un diputat
va dir-li certa vegada:
—Animis, que jo no soch
com ell, que vol sé inviolable.

Que á la Xina hi hagi xinos,
no crech que ningú ho extrany;
lo extrany es que, sense serho,
com á xinos aquí 'ns tractin.

Va aná un any ab carreters,
y res, ni una picardía:

Acabada la temporada parlamentaria,

y estudiant els problemes pendents.

va aná una senmana ab frares,
y... ¡Ave María puríssima!

Jo las briasses lás comparo
als discursos de n'Moret:
sembla qui sab lo que diuhen,
y total no diuhen res.

Quan á la mar vella veig
tants homes sense camisa,
penso:—Així haurém d'anar tots
si las cosas no varfan.

Sa esposa no dú sabatas,
son fillet té'l xarrampió,
y ell ara se'n 'nava als toros...
J'D això 'n dich un espanyoll

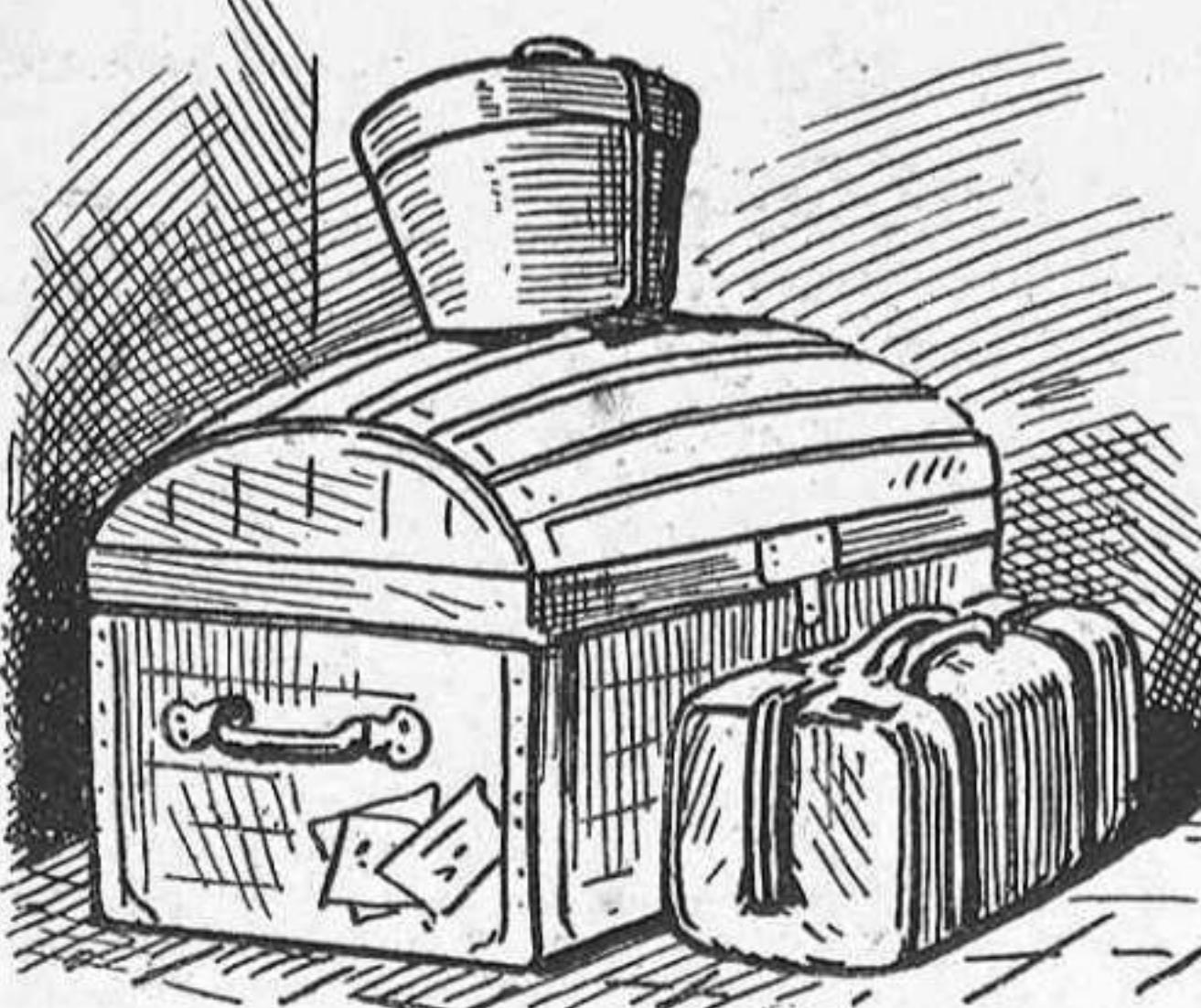
L. WAT.

SOLUCIONES

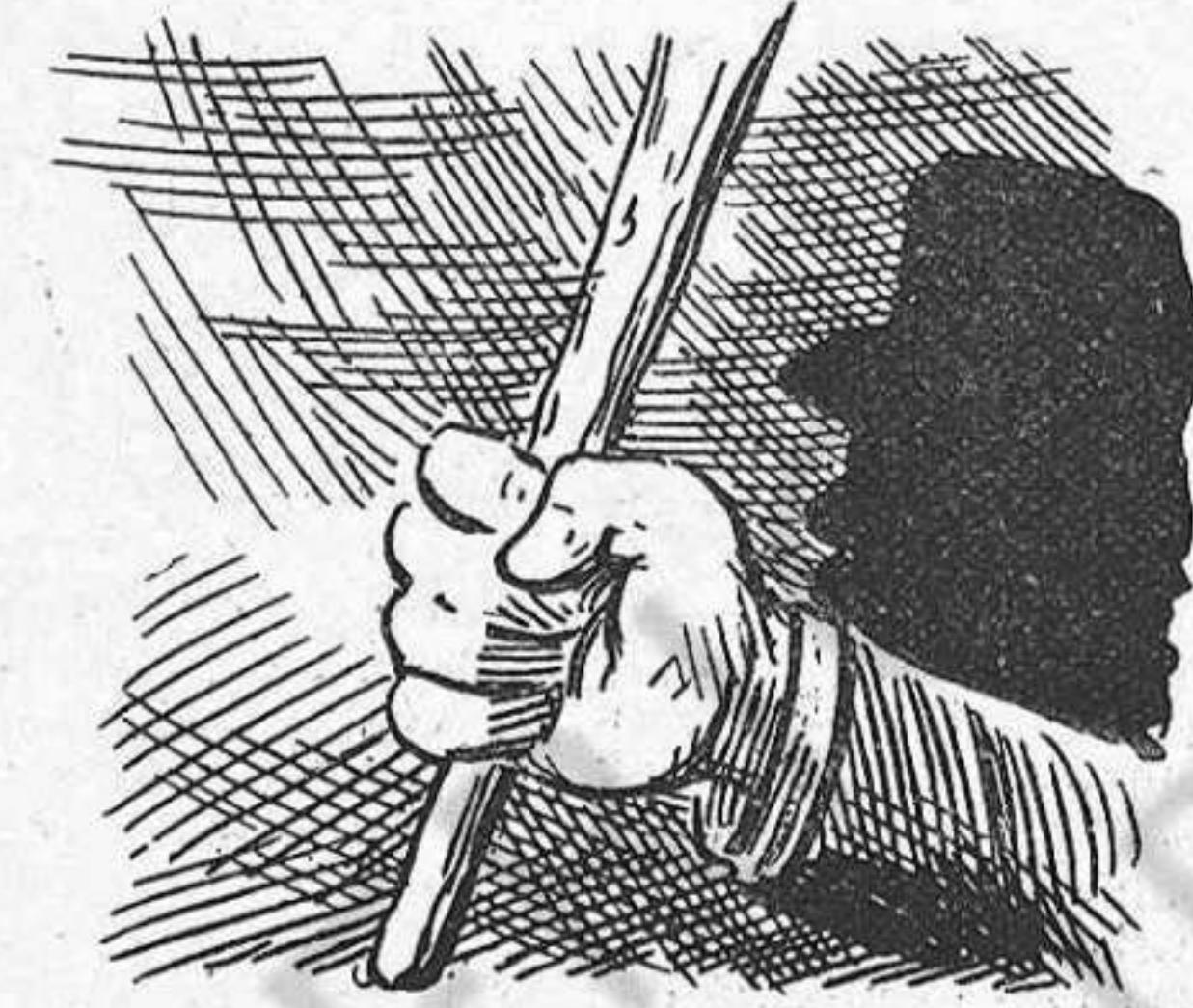
A L'INSERTAT EN L'ÚLTIM NÚMERO

- 1.º XARADA.—Te-o-do-ro.
- 2.º MUDANSA.—Dimas—Damas.
- 3.º TRENCÀ-CLOSCAS.—La Barricada.
- 4.º ROMBO.—
C E P
B E N E T
P E S
T

La campanya d'estiu

els ministres se disposan á traballar de fort y de ferm,

S'espera que l'país viurá tranquil y sossegat
com sempre.

5.º GEROGLÍFICH.—Una senyora sola.

Han endavant totas 6 part de les solucions del número anterior els caballers: Un ganxet, Rabioseta. Córcholis. Quatre viudós y un casat y Esto como se llama.

ENDEVINALLES.

XARADA

Per negar te'l vici en Brú,
de dir *hu*,
nota musical me dona
la *segona*,
adjetiu possessiu es,
aquest *tres*.
Perque no cavilis mes,
vaig á dirte ab claretat
que no hi ha cap diputat
que no gasti *hu-dugas-tres*.

J. MORET DE GRACIA

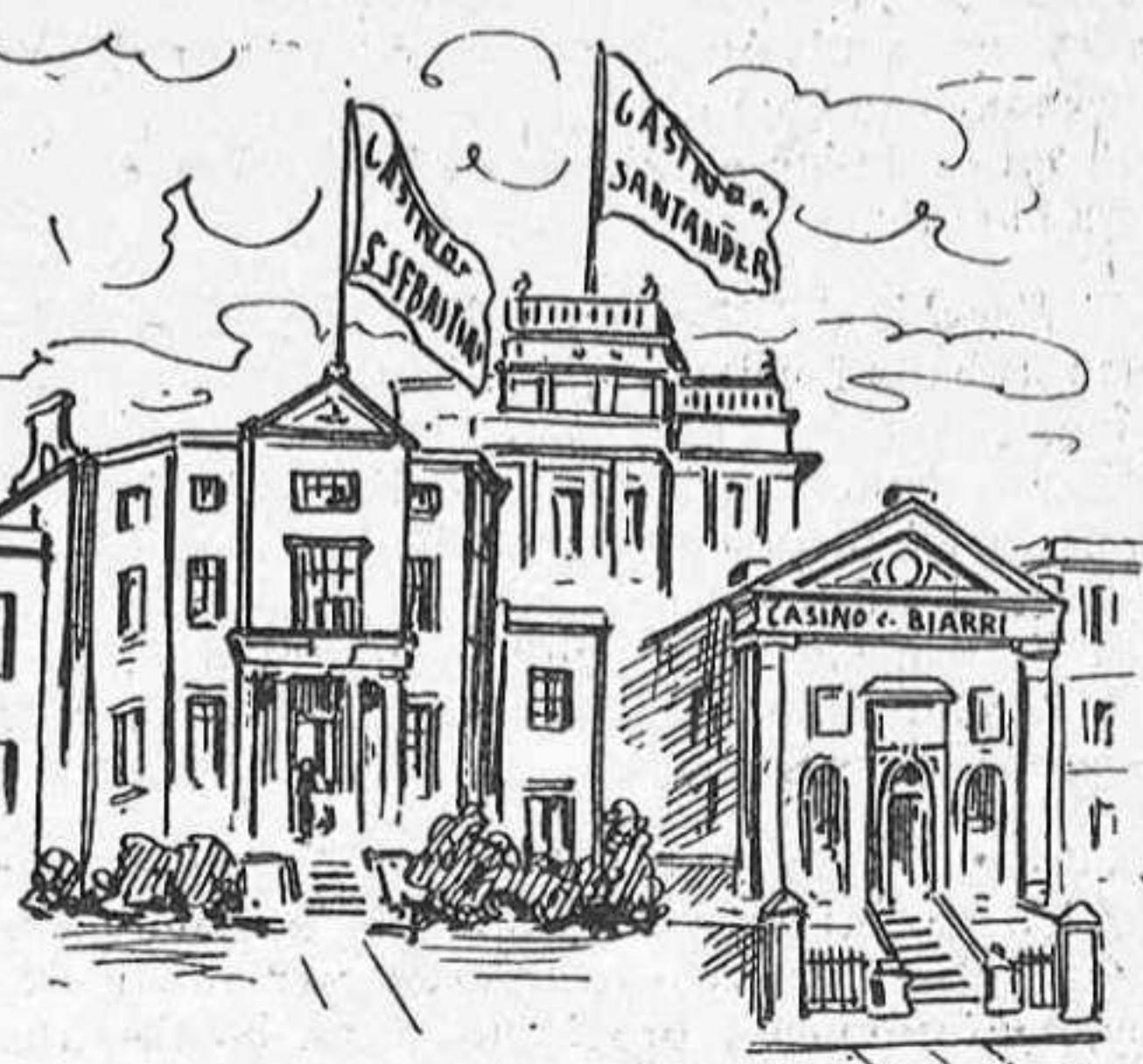
TRENCA-CLOSCAS

E. ARLET

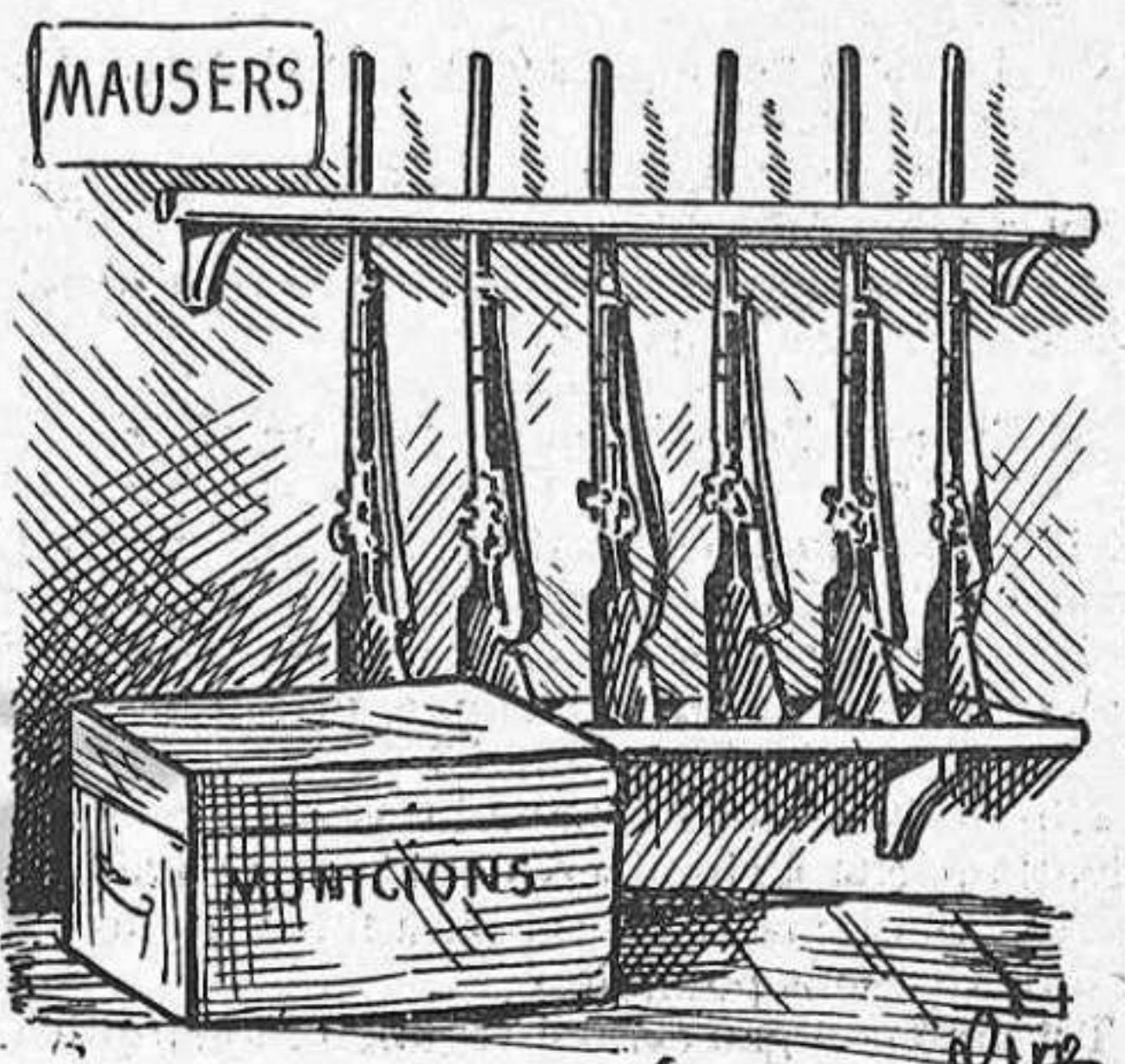
MONCADA

Ab aquestes lletras degudament combinades formar lo
nom de una aplaudida actriu catalana.

JOSEPH GORINA ROCA

visitant els primers centres de producció

Y en tot cas, aquí hi ha aquests calmants, d'
efecte segur.

ANAGRAMA

Tot xicoteta ben simpática
jo coneix, pero en els banyos
tota total la vaig veure
y está més prima que un clau.

J. CRISTIÁ LLOMBART

GEROGLÍFICH

III

LA

María

UN ASSISTENT ASSISTIT

CORRESPONDENCIA

Caballers: T. de Reus, Álberto, A. Ribas Ll., Agustí Munistró, Ebarriacris, Pau Peu Pou y Diumenje á la tarda: *Per això, per allò y per lo de més enllà, lo que 'ns envia no 'ns serveix.*

Caballers: J. Carreras Calzada, Un revents, trossos, J. Cristiá Llombart, Un assistent assistit, Un tenorio de sota á cant Manyé, J. Moret de Gracia, Eduardito (fil d'or): *Barba, noys.*

Caballers: J. M. C., Sebastiá S. C., J. T. S., B. Ramentol, M. M., Aguilera, J. G. R., P. P. J. y J. P. y P.: *Rebut y gracies.*—Manso n.º 1.: Al cel siga. Donchs qui estigui bé que no 's mogui.—Manel Benet: No 'ns acaba d'anar prou bé.—Joan Ventosa: Son algo defectuosos.—X. Z. B.: Això ab vinyetas d'en Guàl, no anirà del tot mal.—J. Pagès Cubinya: *Rebut tot lo qu'envia.* Tantes mercés; y li agrairérem que 'na enviï alguna altra fotografia.—A. Deu: Dispensi, pero no 'ns va ser possible enviar 'l propi com desitjava. De lo lo altre, tan amics com antes.—P. del C.: Dels dos n'hi ha un de bastant dolent. Fixis ab els consonants y ab l'acentuació dels endecasllabs. L' altre, posser s'aprofiti, retocat.—Juan Gubia: La intenció es de primera, l'execució es de segona y els resultats serian de tercera.—U. suscriptor: La lletra nova pels Segadors no 'ns acomoda per més que reconeixem que val molt més que l'autèntica.—Lluís Campanyà: Probablement el sonet.—L. N.: *¿Histiu, siix, ab h? Home, no n'hi ha per tant!*—Un ganxet: *D'això 'n diuen cantars á Reus!* Donchs sàpigas que 'ns agradan més els de Sant Martí de Provensals.—Ruy de Gork: Recomanat. (Trobo qu'entremij podrà parlar de la Electra y dels jubileus.)—P. R.: Es bastant mansoya. Enriq d'Gurá: *Diu que no la pot holidar!* Ho sentím, pero no podem llorar.—Un K... D... T.: No, senyor, no.—N. G. G.: Aquestas *intimas* no deurran de sortir de la parella d'enamorats. Trascendint al públic perden tota la gracia.—J. Staramsa: Es de primera calitat. (Noy, t'felicito.)—J. G. F.: Un dels dos es excessivament vermell.—Armando Santés: No 'ns convé, es massa posada. Si té 'l gust d'enviar altra cosa, veuré y gracies.—J. Moret de Gracia: Ademés de la xarada una cantarella. Enrich D. Minó: Es de lo més extravagant qu'hem tingut el gust de llegir.—Ramon renom: Reconeguda l'autenticitat de les seves cantarellas se publicaran.—P. D. Vilafranca: No 's va publicar, per considerar que no té nini prou interès de caràcter general.

Próximamente aparecerá

EL PROLETARIADO MILITANTE

POR

ANSELMO LORENZO

Imprenta de LA CAMPANA DE GRACIA, carrer del Olm, número 8.
Tinta Ch. Lorilleux y C.®

Els verdaders hereus d'Espanya y la seva família

Aquests hereus d'Espanya,
ab l'ajuda dels parents,

malgastant y fent disbausas,
tiran l'herència al burdell.